

Målgruppe:
Gymnasiet, HF, STX, VUC, Seminarier, Jordmoder- og
Sygeplejerskeuddannelsen

MADE IN INDIA - Notes from a Baby farm

I Vesten drømmer ufrivilligt barnløse par om at blive forældre til deres eget biologiske barn. I Indien tilbyder fattige kvinder sig selv som surrogatmødre for parrenes befrugtede æg. Det er udbud og efterspørgsel. Det er det globale marked.

MADE IN INDIA er en doku-teaterforestilling, der inviterer sit publikum med på en fascinerende rejse til dr. Patels babyfarm i den lille indiske by Anand. Vi følger tre indiske rugemødre, en kunde og indehaveren af klinikken, lægen dr. Patel. Vi oplever forløbet fra kundens "bestilling" af en baby over befrugtning, svangerskab, baby-shower, forløsning ved kejsersnit- til den dag, hvor kunden får et eller to børn med hjem. Som afslutning på forestillingen kan publikum stille spørgsmål til Amrita Pande, hvis forskning forestillingen bygger på. I forestillingen indgår dokumentarisk lyd og videomateriale fra Indien.

"... en skarp analyse af global kapitalisme og ekstrem økonomisk ulighed."

- skrev Svenska Dagbladet om "Made in India" efter premieren i Stockholm, oktober 2012

TEATER GROB, KØBENHAVN

16. – 23. nov. 2013, varighed 120 min.

Se spilletider på www.grob.dk

Grupper af børn og unge under 25 år på minimum 6 personer kan købe billetter til kr. 45,- inkl. gebyr pr. billet. Se øvrige rabatter på www.grob.dk under "Særligt til skoler/lærere" eller ring tlf. 35 300 500.

Forestillingen er en co-produktion mellem Riksteatern (SE), Odense Teater (DK) og Global Stories. Den er støttet af Statens Kunstråd, Kulturkontakt Nord og Svensk Kunstråd.

Læs mere på: www.globalstories.net

KÆRE UNDERVISER OG ELEV

Kommercielt surrogatmoderskab er en eksplosivt voksende industri i Indien. Her kan fattige kvinder tjene op til fem årslønninger på ni måneder. De gør det for at opnå uafhængighed, et bedre liv og for at kunne betale for deres børns uddannelse. Samtidig får de vestlige par indfriet deres drøm om forældreskab. Er det en win-win situation? Global kapitalisme? En udnyttelse af verdens fattige kvinder? Uomtvisteligt er det i hvert fald, at graviditet er blevet en handelsvare. Det skaber store etiske og globale dilemmaer – og det er dem, forestillingen får publikum til at tage stilling til.

Made in India – Notes from a Baby farm bygger på sociologen Amrita Pandes ph.d. og Global Stories' researchrejser og ophold på dr. Patels klinik i Indien.

Hos vores naboer i Sverige har bølgerne gået højt i debatten de seneste år. Blandt andet har homoseksuelles køb af æg og surrogatmødre vakt modstand. Herhjemme blander Det Etiske Råd sig nu i debatten. De har under overskriften 'Kommercialiseringen af kroppen' nedsat en arbejdsgruppe, der skal forholde sig til behandlingsturisme som surrogatmoderskab og køb af ubefrugtede æg.

"Køb af ubefrugtede æg og 'leje' af livmødre (surrogatmoderskab) indebærer ikke, hvad man kunne kalde funktionstab for den, der leverer dem. Donoren er almindeligvis ikke fysisk værre stillet efter end før salget."

- Det Etiske Råd

Forestillingen inviterer publikum til at overveje magtforhold, økonomi og retten til selvbestemmelse i en globaliseret verden, hvor surrogatmoderskab er blevet en realitet. For at klæde dig på til at deltage i debatten har vi i det følgende samlet den vigtigste faktuelle viden om surrogatmoderskab og givet forslag til, hvordan I kan arbejde med emnet. Forestillingen og dette materiale retter sig mod følgende fag:

Dansk/samfundsfag/

filosofi: Forestillingen belyser en global kommerciel sundhedsindustri, der eksploderer i disse år – og som stiller os over for helt nye etiske og globale dilemmaer.

Mediefag:

Forestillingen benytter dokumentariske lyd- og billedoptagelser fra to researchrejser til Indien. Der eksperimenteres med digitale udtryksformer.

Engelsk: Dele af forestillingen foregår på engelsk, da skuespillerinden og forskeren Amrita Pande taler engelsk. Den engelske tekst i forestillingen oversættes dog også på en skærm. Forestillingen sætter desuden fokus på udviklingen den tidligere engelske koloni, Indien.

Drama: Forestillingen blander forskellige teaterkonventioner og giver et indblik i, hvordan teater kan arbejde researchbaseret og med dokumentariske greb. Desuden præsenterer forestillingen et nyt bud på debatteater.

God fornøjelse med forestillingen – her i hæftet, såvel som i teatret!

HVAD ER EN SURROGATMOR?

En surrogatmor bærer og føder et barn, som hun efter fødslen overdrager til nogle andre.

Der er to former for surrogatmoderskab:

- surrogatmoren er genetisk mor til barnet, enten ved "naturmetoden" eller gennem insemination med den planlagte fars sæd.
- surrogatmoren leverer ikke ægget, der kan stamme enten fra den planlagte mor eller fra en ægdonor. Befrugtningen sker i en petriskål, og det befrugtede æg overføres til surrogatmoren.

Ved **altruistisk surrogatmoderskab** får surrogatmoderen ikke betaling.

Ved **kommercielt surrogatmoderskab** modtager surrogatmoderen betaling for sin ydelse. Ved kommercielt surrogatmoderskab leverer surrogatmoderen ikke selv ægget – hun er altså ikke genetisk beslægtet med barnet.

ER SURROGATMODERSKAB LOVLIGT I DANMARK?

I Danmark er det forbudt at bruge en kommerciel surrogatmor, men det er tilladt at bære andres børn som en altruistisk gerning.

I en artikel fra dagbladet Politiken fra april 2012 fremgår det:

"Politiken kender til flere par, der har fået barn via surrogatmødre i Indien, end den danske ambassade i Indien gør. [Advokat] Tyge Trier kender til sager, hvor det er lykkedes forældre at rejse ind i Danmark med et rugebarn uden myndighedernes vidende".

Kilde: Nina Trige Andersen

DEN KOMMERCIELLE SURROGATMODER-INDUSTRI

Kommercielt surrogatmoderskab er bl.a. lovligt i Georgien, Ukraine, Rusland, Thailand, 18 stater i USA samt i Indien.

Surrogatmoder-industrien i Indien omsætter for anslået 2,5 mia. dollar årligt og henvender sig både til internationale kunder og til indiske kunder bosat i Indien og i udlandet.

Kunder fra Skandinavien bruger især klinikkerne i Mumbai, mens amerikanere tager til Anand, Gujarat og Delhi. Flere klinikker oplyser, at de har haft kunder fra Danmark, selvom det her er forbudt at benytte sig af en kommerciel surrogatmor. Nogle klinikker overvejer at droppe internationale kunder. Især kunder fra USA og Nordeuropa stiller høje krav om alt fra, hvad surrogatmoderen skal spise til hvilken musik der skal spilles højt for den ufødte baby.

Det koster 90.000-250.000 kroner at få et barn via en indisk surrogatmor. De dyreste 'pakker' indebærer to surrogatmødre og æg fra donorer med lys hudfarve. Evt. agenter tager op til 30 pct. i kommission. 20-50.000 kroner går til surrogatmoderen.

RESEARCH-OPGAVER for dansk/samfundsfag/filosofi:

Hvor mange klinikker kan du finde i Indien, der tilbyder surrogatmoderskab? Undersøg, hvad henholdsvis et hvidt og et brunt æg koster.

Find artiklen "Er du egoist eller er det bare de andre?" om den tyske filosof og forfatter Richard David Precht. Tag stilling til hans forståelse af egoisme versus altruisme og overvej, om det påvirker dit syn på altruistisk surrogatmoderskab. Undersøg desuden om der er nogle filosoffer, der har udtalt sig om surrogatmoderskab. Kontakt evt. en filosof og bed ham udtale sig om emnet.

Undersøg, hvilke politikere der har udtalt sig om surrogatmoderskab, og om de skelner mellem altruistisk og kommercielt surrogatmoderskab. Undersøg også, hvilke af de danske medier, der har formidlet noget om emnet. Findes der noget om emnet på de medier, du selv bruger i din hverdag?

DET ETISKE RÅD

Det Ethiske Råd skriver på deres hjemmeside, at der for øjeblikket er mangel på donorer af forskellige kropsdele som fx ubefrugtede æg og organer til donation, og at manglen også omfatter surrogatmødre. Men i Danmark og de fleste vestlige lande betragtes det som forkert at nedbringe ventelisterne ved at betale for kropsdele. Desuden er det forbudt ved lov.

“Lovgivningen udfordres dog i stigende grad af et nyt fænomen: Behandlingsturisme, som vokser i takt med globaliseringen. Her rejser private borgere til andre lande for at opnå behandlinger, som er ulovlige i hjemlandet. Dette udfordrer de nationale lovgivere, som har vanskeligt ved at kontrollere eller eventuelt straffe deres borgers handlinger, hvis de foregår udenfor landets grænser.”

- Det Ethiske Råd

Derfor har Det Ethiske Råd nedsat en arbejdsgruppe, der skal arbejde med de etiske spørgsmål, som kommercialisering af kroppen og behandlingsturisme medfører. Det vil sige, at arbejdsgruppen blandt andet skal gå nærmere ind i forholdene omkring surrogatmoderskab, som netop er det, forestillingen **”Made in India - Notes from a Baby farm”** belyser.

DET ETISKE RÅDS ARBEJDSGRUPPE

Arbejdsgruppen arbejder under overskriften ”Kommercialisering af kroppen” og vil diskutere, om der kan findes begrundelser for, at det i nogle tilfælde vil være etisk forsvarligt at tillade salg af nogle typer kropsdele, f.eks. via en certificeringsordning, hvor donoren garanteres en bedre betaling og bedre vilkår end i dag.

Det Ethiske Råds arbejdsgruppe kommer i slutningen af 2013 med anbefalinger til Rådet til bl.a. disse spørgsmål omkring surrogatmødre:

- I tilfældet surrogatmoderskab, bør forældre til børn avlet af en surrogatmor i et andet land sikres mulighed for at bringe barnet hjem og få anerkendt forældreskabet i deres hjemland?
- Bør der etableres en certificeringsordning, der sikrer surrogatmoren økonomiske og sundhedsmæssige gode vilkår?
- Kan der opstilles kriterier for, hvornår det vil være moralsk forsvarligt at medvirke til sådanne ordninger?
- Bør den danske stat acceptere danskeres... indførsel af børn der er 'udruget' af rugemødre, hvis det sker i henhold til en sådan certificeringsordning?

PANELDEBAT/DISKUSSION I KLASSEN:

Hvad er jeres holdninger til de spørgsmål, som Det Ethiske Råds arbejdsgruppe skal behandle?

Nedsæt et panel i klassen, hvor én taler ud fra en homoseksuel mand/kvindes synspunkt, én fra en ufrugtbar kvindes synspunkt, én fra en fertilitetslæges synspunkt, én som politiker med et synspunkt efter eget valg, én fra foreningen af Børns Vilkår, og hvem I ellers kunne ønske jer i panelet. Resten af klassen lytter til paneldeltagernes oplæg og stiller efterfølgende kritiske spørgsmål.

I **MEDIEFAG** optager I paneldebatten fra forskellige vinkler og tilføjer i klipningen skilte med oplysende fakta samt tilføjer en jingle og rulletekster. I **DRAMA** foregår paneldebatten stående og eleverne giver paneldebattens deltagere en passende eller upassende krop og stemme. I **ENGELSK** foregår paneldebatten på engelsk og politikerens er engelsk.

ANBEFALEDE FILM, BOG, ARTIKLER & HJEMMESIDER

Vi anbefaler dokumentarfilmen *Google Baby* som introduktion til temaet kommercielt surrogatmoderskab. *Google Baby* udforsker den voksende surrogatmoder-industri og undersøger, hvilke konsekvenser det har, at vi i dag er i stand til at outsource graviditet. Herudover anbefaler vi artiklerne, du finder herunder. Du kan finde endnu flere på hjemmesiden www.globalstories.net under *Produktioner, Made in India* og *Research*.

FILM:

Google Baby

Link: <http://www.hbo.com/documentaries/google-baby/index.html>

BOG:

Tjenerindens fortælling

Atwood, Margaret: *Tjenerindens fortælling*. København, Lindhardt og Ringhof, 3. Udgave 1988.

Atwood, Margaret: *The Handmaid's Tale*. London, Virago, 1987.

ARTIKLER:

“For en rugemor handler det om mere end rettigheder”

Interview med Amrita Pande.

I artiklen reflekterer Amrita Pande over, hvordan vi i de vestlige og nordiske lande er meget fokuserede på ”den naturlige fødsel” og på barnets rettigheder. En indstilling, der gør, at vi oftest betragter de indiske kvinder som ofre i den globale økonomi. Men hvordan ser virkeligheden ud for de indiske kvinder?

Artiklen kan inspirere til en diskussion om sammenstødet mellem de politisk korrekte overskudssamfund i Vesten og det økonomisk fremadstormende Indien, hvor vejen ud af fattigdom har førsteprioritet. Information, 17. nov. 2012.

Link: <http://www.information.dk/317313>

Arbejdsspørgsmål:

I artiklen sammenlignes rugemoderskab med prostitution. Hvorfor det? Diskuter ligheder og forskelle.

Amrita Pande giver udtryk for, at hun mener, at vi bør fokusere på surrogatmødrene som arbejdere, der tilbyder en ydelse frem for at fokusere på mor-barn-relationen. Diskuter om I synes, at det er et arbejde, at bære en andens barn og hvilke rettigheder og arbejdsforhold, der i så fald skal følge med. Diskuter også om det er forholdet mellem køber og sælger, der er det vigtigste i forhold til surrogatmoderskab, eller om det er barnets rettigheder eller retten til at få børn.

ARTIKLER FORTSAT:

”Lej en livmoder”

Artiklen tager dig med helt tæt på de indiske kvinder og surrogatmødre, der bor på klinikken i Anand, Indien. Vi får et sjældent syn ind i deres dagligdag – og hører om deres inderste tanker, forhåbninger og drømme – og om, hvordan de forholder sig til deres ”arbejde”.

Samvirke, maj 2012.

Link: <http://madeinindiaglobalstories.files.wordpress.com/2011/06/samvirke-artikel.pdf>

Arbejdsspørgsmål:

Hvordan ser kvinderne på deres ”arbejde”?

Hvordan forholder de sig følelsesmæssigt til, at de bærer en anden kvindes barn?

Knytter de sig til barnet?

Hvordan ser de på forældrene?

Hvorfor bor kvinderne på klinikken under graviditeten?

Hvor tidligt bliver barnet fjernet efter fødslen? Hvorfor, tror du?

Hvor stor en procentdel af kundernes betaling går til surrogatmødrene? Hvorfor mon?

Kan nogle af jer/de unge kvindelige elever forestille sig at bære en anden kvindes barn? Hvad kunne få jer til at gøre det?

””Build-A-Baby” i Indien”

Charlotte Kroløkke og Karen Hvidtfeldt Madsen har forsket i den globale fertilitetsturisme. De kigger i denne artikel nærmere på spørgsmål som: Er indiske rugemødre en gave til verden? Eller er der tale om en slags reproduktionsprostitution? Og hvilket statsborgerskab har et barn, der er født af en indisk rugemor med vestlige donoræg og -sæd, men er bestilt af vesterlændinge?

Link: <http://webmagasin.kvinfo.dk/artikler/build-baby-i-indieneg>

Arbejdsspørgsmål:

Er surrogatmoderskab et udtryk for en ny type prostitution eller er den nye teknologi frigørende for de indiske kvinder?

Er surrogat-moderskab en ny form for ulandsbistand eller velgørenhed?

Er barnløse vestlige par privilegerede turister i Indien eller er de ufrivilligt i eksil?

HJEMMESIDER:

KinTra – Syddansk Universitets forskningsprojekt KinTra

Link: http://www.sdu.dk/en/Om_SDU/Institutter_centre/lkv/Forskning/Forskningsprojekter/KinTra

Det Ethiske Råd – Arbejdsgruppens opgave og formål

Link: <http://www.etiskraad.dk/Projekter/Kommercialisering-af-kroppen/Formaal.aspx>

HVOR LANGT VILLE I GÅ - ØVELSE:

Gå sammen i 4-mands grupper og tag stilling til, hvor langt I vil gå, hvis I får at vide, at I ikke selv kan få børn. Vil I:

- adoptere? Hvis ja, hvordan vi I så sikre jer imod en gentagelse af Mashos skæbne (Masho fra dokumentaren *Mercy Mercy – Adoptionens pris*, 2012)?
- benytte fertilitetsbehandling? Hvis ja, ved I så hvilken behandling du eller din kæreste ville gå ind til?
- vælge ikke selv at få børn? Hvis ja, hvilke afsavn ville du lide, og hvilke goder ville du opnå?
- finde en slægtning eller ven, der kan bære jeres barn og evt. selv lægge æg eller sperm til? Kender du nogen, der ville gøre det, og ville du selv vælge at gøre det, hvis du blev spurgt?
- betale en surrogatmor for at bære jeres barn? Og hvis nødvendigt købe æg og/eller sperm?

I **FILOSOFI** undersøger I holdningerne til og værdierne omkring at få børn gennem tiderne og hvilke filosoffer, der har forholdt sig til dette. I **ENGELSK** undersøger I danskerne versus englændernes holdninger til barnløshed. Desuden foregår snakken i 4-mands grupperne på engelsk.

I **DRAMA** udpeger I en læge samt en kvinde og mand, der udgør et barnløst par, der skal snakke fertilitetsbehandling (og evt. alternative muligheder for at blive gravide) med lægen. Lav så en improviseret samtale hos lægen. Enten opdeles holdet i grupper på tre, eller også er de øvrige elever aktive tilskuere, der til enhver tid kan sige "frys", og træde i en af de tre karakterers sted med fornyede vinkler på sagen. I **MEDIEFAG** slår I jer enten sammen med dramaklassen og optager deres improvisation, eller også videreudvikler I de overstående spørgsmål og går ud og interviewer folk fx foran den lokale brugs eller nærmeste indkøbscenter.

TEAMET BAG MADE IN INDIA

Medvirkende: Amrita Pande, Nanna Bøttcher

Isenesættelse: Ditte Maria Bjerg

Assistent og studiehæfte: Sabina E. Z. Seest

Scenografi: Filippa Berglund

Dramaturg: Sandra Theresa Buch, Tanja Diers

Video design: Tobias Stål, Filippa Berglund

Foto: Miriam Nielsen

"It may be her eggs, but it's my blood"
Pushpa, 32 years old
2nd time surrogatemother
for a German couple

Glöbäl Stórieš

Adr.: Prøvestensbroen 3, 2. sal., 2300 København S. Tlf.: 22 14 52 54

Læs mere om Global Stories og vores øvrige produktioner på www.globalstories.net.

Tjek desuden vores facebook profil og læs bloggen for Made in India på:

<http://madeinindiaglobalstories.wordpress.com>